

گزارش مجلس درباره ممانعت از سخنرانی مطهری در مشهد

سخنرانی مطهری چگونه لغو شد

عکس: شورای عالی امنیت ملی

کنید، برای اینکه من راحت نیستم یک ساعت در مورد بنده صحبت بشود». او ادامه داد: «اما گفتند چون چاپ شده باید در صحن مطرح شود و نهایتاً این گزارش پنج‌دقیقه‌ای قرائت شد، لذا هیچ پارتی‌بازی نبوده و در مورد بیان تذکر هم آقای کواکبیان قسم می‌خورد که اسمش بوده جناب‌عالی هم گفتید اسم شما بوده و لذا هر دو صحبت کردید». اکبر رنجبرزاده عضو کمیسیون شوراها می‌خواستم حرف بزنم. طبق تشریح یک بند ۷ ماده ۴۲ آیین‌نامه بعد از قرائت گزارش شش نماینده باید به قید قرعه هرکدام به مدت ۱۵ دقیقه صحبت کنند اما این اتفاق نیفتاد.

کواکبیان: احتمالاً خود مطهری مقصر بوده!

او افزود: «اگر گزارش تهیه‌شده فایده‌ای نداشت، چرا دستور دادند چنین گزارشی تهیه شود و وقتی قرائت شده، نمایندگان باید درباره آن اظهارنظر کنند اما این گزارش فقط قرائت شد. در آن هم نه وزارت کشور مقصر است نه استاندارد و گزارش می‌گوید این در صلاحیت ما نیست که دادستان مقصر باشد. پس مجلس کجا در رأس امور است؟». در این جلسه که کمیسیون شوراها می‌خواست حرف بزنم، طبق تشریح خطاب به مطهری گفت: «احتمالاً خود شما مقصر بودید که رفیق سخنرانی کنید یا اینکه کسانی که از شما دعوت کردند، مقصر بودند. در زمان انتخابات مجلس در تهران در مسجد جامع بلوار ابوذر گاز اشک‌آور زدند و وزارت کشور گفت از طرف خود کاندیداها بوده بوده است؛ ما گاز اشک‌آور نداشتیم». او

اضافه کرد: «نتیجه این گزارش باید این می‌شد که هیچ فرد خودسری حق ندارد اجتماعی قانونی را به‌هم بزند اما این گزارش چنین حاصلی نداشت». مطهری هم در پاسخ به این اخطار گفت: «این گزارش خنثی نبود و قصور و کوتاهی دادستان در آن آمده و گفته شده که استاندار باید شورای تأمین را تشکیل می‌داد؛ اگر هم لازم باشد پیگیری آن بر عهده قوه قضائیه است».

ذوالنور: شائبه تبانی درباره اصل گزارش

پس از این اخطار کواکبیان، «مجتبی ذوالنور» نماینده قم در تذکری خطاب به مطهری که ریاست جلسه را بر عهده داشت، گفت: «با توجه به اینکه اسم آقای کواکبیان برای بیان تذکر ثبت نشده بود، اما شما اجازه دادید صحبت کند. آن هم درمورد گزارشی که موضوع آن شما هستید، و بنده به شما هم گفتم صلاح نیست که خارج از نوبت اجازه دهید صحبت کند، شائبه تبانی به نفع شما می‌شود و این خوب نیست؛ کمالینکه به اصل گزارش هم این شائبه وجود دارد».

چون برادر خانم رئیس مجلس هستیید باید گروه ویژه تشکیل شود

او افزود: «بسیاری دیگر از همکاران برای سخنرانی به دانشگاه‌های مختلف می‌روند، اما سیستم دولتی سخنرانی آنها را بر هم می‌زند؛ مگر می‌شود یکی نماینده باشد یکی نماینده‌تر. اگر سخنرانی شما به هم می‌خورد، چون برادر خانم رئیس مجلس هستید، باید گروه ویژه تشکیل شود و موضوع را بررسی کند اما سایر نمایندگان اگر به کرات در سراسر کشور، سیستم دولتی سخنرانیشان را لغو کند، نه صدایشان به جایی می‌رسد و نه نسبت فامیلی با رئیس مجلس دارند که گروه ویژه‌ای تشکیل بشود». ذوالنور افزود: «ای کاش همین سیستم یا سیستم قرعه‌کشی را تعطیل کنید و هر کسی که صدایش بلندتر است، خارج از نوبت صحبت کند. درحالی‌که شما می‌توانستید فردی را تعیین کنید که آرشو را بررسی کند و اگر طبق نوبت اسمی بوده صحبت کند. آقای مطهری بنده برای شما و آقای کواکبیان احترام قائلم، ولی مجلس با هیئت‌عزاداری باید فرق کند. زیرا مجلس انتظام دارد. هیئت‌رئیس‌های که ما رای دادیم، هرکدام وظیفه‌ای به عهده‌شان است و باید اعمال وظیفه کرده و کارشان را انجام دهند تا به شاینت و انتظام مجلس آسیبی وارد نشود. البته اینکه آقای کواکبیان صحبت کردند و به بنده هم این حق را دادید از شما تشکر می‌کنم».

مطهری: مسئله مشهد یک حالت خاصی بود

مطهری که ریاست جلسه را بر عهده داشت، در پاسخ به این تذکر گفت: «اینکه این طور برداشت شود که اقدام ویژه‌ای درباره بنده صورت گرفته، این حرف طبیعتاً درست نیست. زیرا مسئله مشهد یک حالت خاصی بود که در کل کشور به این شکل اتفاق نیفتاده بود که دادستان بگوید به دلیل احتمال وقوع جرم سخنرانی را تعطیل می‌کند». او تصریح کرد: «گاهی افرادی بوده‌اند که جلسه‌ای را به هم ریخته‌اند، زیاد هم اتفاق افتاده اما برای من تا حالا چنین چیزی نبوده که به این شکل دادستان قبل از تصمیم شورای تأمین بگوید به دلیل احتمال وقوع جرم سخنرانی برگزار نشود».

هیچ پارتی‌بازی نبوده

نایب‌رئیس مجلس افزود: «یادتان هست که در آن زمان مجلس و رئیس مجلس هم عکس‌العمل نشان دادند و نهایتاً رئیس مجلس از کمیسیون شوراها درخواست کرد تا بررسی کند؛ البته خود من از دو روز پیش گفتم که این گزارش در مجلس خوانده نشود به آقای لاریجانی و پزشکیان هم گفتم این را متغی

برگزاری آرام و بدون حادثه مراسم مذکور از جانب مسئولان استان می‌گردد؛ امری که بنا به گفته معاون مدیرکل اطلاعات استان در سخنرانی‌های پیشین آقای مطهری توسط معاون سیاسی- اجتماعی استانداری وقت صورت گرفته و در نتیجه مراسم سخنرانی به طور معمول برگزار می‌گردید. عدم تضمین مدنظر دادستان توسط مسئولین استانداری موجب می‌شود هیئت‌رئیس مجلس نیز در این هنگام گفت: «تذکرها باید بر اساس ثبت‌نام‌ها باشد؛ آقای مطهری شما خودتان این را امضا کردید» که مطهری هم در پاسخ گفت: «هر کسی نمی‌تواند بدون اجازه وارد بحث شود؛ شما هم از موقعیت سوءاستفاده نکنید».

مجرای لغو سخنرانی

۳۰ آبان سال گذشته بود که «علی مطهری» بنا به سخنرانی در مشهد داشت؛ اما این سخنرانی به دستور دادستان مشهد برگزار نشد؛ موضوعی که انتقادات و واکنش‌های زیادی را در پی داشت. مهم‌ترین واکنش این نامه رئیس‌جمهوری به وزرای کشور و دادگستری بود که دستور پیگیری ماجرای لغو سخنرانی نایب‌رئیس مجلس در مشهد را صادر کرد؛ این دستور رئیس‌جمهوری در پاسخ به نامه علی مطهری بود که گفته بود: «لطفاً برای ما روشن فرمایید که حاکم در استان خراسان رضوی استاندار است یا دادستان و امام‌جمعه؟ نیروی انتظامی تحت فرمان استاندار است یا دادستان؟ و اساساً ورود دادستان در این‌گونه موارد بر چه اساسی است؟... مستدعی است تمهیدی برای نجات استان خراسان

رضوی از این‌گونه رفتارها ببندیدش». رئیس‌جمهوری هم علاوه بر دستور به دو وزیر خود، در قسمتی از نامه‌اش، اتفاق رخ‌داده در مشهد را «مایه شرمساری» خواند و نوشت: «آیا کسانی در مراکز حساس استان نفوذ کرده‌اند که گمان می‌کنند با بستن دهان‌ها و سد راه سالن‌های سخنرانی، می‌توانند راه پیشرفت و توسعه کشور در مسیر موردنظر مردم و رهبر معظم انقلاب حضرت آیت‌الله خامنه‌ای مظلله‌العالی را ببندند و راه را بر افراطی‌گری و دوقطبی‌سازی جامعه بکشایند؟». در اولین جلسه علنی مجلس یعنی دو روز پس از اتفاق مشهد هم «علی لاریجانی» در نطق پیش از دستور از دادستانی مشهد انتقاد کرد و آن را «تأسف‌آور» توصیف کرد. لاریجانی همچنین گفته بود «این‌گونه رفتارها به‌هیچ‌وجه به مصلحت کشور آن هم در شرایط حساس فعلی نیست». رئیس مجلس نهایتاً دستور تهیه گزارش را در همان نطق خود صادر کرد. همین دستور لاریجانی برای تهیه گزارش، بهانه‌ای شد تا دیروز «مجتبی ذوالنور» نماینده فلذا تذکری به نسبت فامیلی لاریجانی و مطهری کنایه بزند.

به صرف دریافت اخبار تأیید نشده می‌توان مانع برگزاری هر تجمع یا مراسمی گردید

گزارش کمیسیون شوراها درخصوص علل ممانعت از برگزاری سخنرانی علی مطهری در مشهد به شرح زیر است: «گزارش حاضر بنا به درخواست ریاست مجلس شورای اسلامی و هیئت‌رئیس به استناد اصول ۳، ۲۷ و ۸۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و در راستای اجرای بند ۱۱ ماده ۴۴ و ماده ۴۹ قانون آیین‌نامه داخلی مجلس توسط هیئت‌اعزامی از کمیسیون شوراها و امور داخلی کشور به مشهد تهیه و جهت قرائت در صحن علنی تنظیم شده که به شرح زیر است:

در پی دعوت مجمع مشورتی اصلاح‌طلبان خراسان رضوی از آقای علی مطهری برای ایراد سخنرانی در مراسم روز اربعین حسینی با عنوان «امام حسین (ع) و اصلاح امت» و با قبول این دعوت توسط نایب‌رئیس مجلس، هماهنگی‌های اولیه مجمع با معاونت سیاسی و اجتماعی استانداری خراسان رضوی صورت می‌گیرد.

پس از بررسی اولویت‌ها مقرر می‌گردد این مراسم در مورخ ۱۳۹۵/۸/۳۰ در تالار رازی دانشگاه علوم پزشکی مشهد برگزار شود. به این منظور مسئولان امنیتی و انتظامی استان بنا بر رویه متعارف برگزاری مراسم سخنرانی مقامات عالی‌رتبه کشور، ملاحظات خود را به مسئولان استان اعلام می‌کنند که در رابطه با این سخنرانی چه پاره‌ای یادآوری‌ها، ملاحظه یا مورد خاصی ایراز نمی‌گردد. در این میان دادستان عمومی و انقلاب مشهد در گفت‌وگو با

معاون مدیرکل اطلاعات استان مورخ ۱۳۹۵/۸/۲۷ با اشاره به سوابق سخنرانی‌های آقای مطهری در استان، دغدغه‌های خویش را مبنی بر بروز واکنش در قبال سخنرانی ایشان و جلوگیری از وقوع احتمالی درگیری بیان می‌کنند. دادستان در ادامه به طور شفاهی خواستار ارائه تضمین‌های لازم برای

اما منتج به تغییر دستور دادستان نمی‌گردد. با این ممانعت برگزارکنندگان تقاضای برگزاری مراسم در مجتمع سایکو را داشتند که با دستور شفاهی دادستان این محل نیز بلمب و از برگزاری مراسم جلوگیری می‌آید.

جمع‌بندی:

۱- برداشت‌های متفاوت از قانون پیشگیری از جرم می‌تواند آثار سوسنی در حوزه‌های سیاسی و اجتماعی در پی داشته باشد و مسلماً موضوع برگزاری تجمعات اجتماعی و سیاسی با جرائم کیفری متفاوت بوده و لازم است در صورت احتمال بروز تخلف با انعکاس آن در شورای تأمین شهرستان تدابیر لازم اتخاذ شود، در غیر این صورت به صرف دریافت اخبار تأیید‌نشده می‌توان مانع برگزاری هر تجمع یا مراسمی شد.

۲- در این رویداد ضرورت داشت جلسه شورای تأمین شهرستان برای هماهنگی بین مسئولان قضائی و

مقامات اجرایی برگزار شود.

۳- ضرورت داشت دادستان مشهد، شان و جایگاه سخنان مراسم را به‌عنوان نایب‌رئیس مجلس شورای اسلامی رعایت می‌کرد.

۴- صرف‌نظر از قانونی‌بودن یا نبودن عمل دادستان که تشخیص آن در صلاحیت این هیئت نیست، ضرورت داشت ایشان مصالح کشور را در نظر می‌گرفت و تدابیر لازم و شایسته‌ای را برای جلوگیری از بروز این مشکل که در سطح ملی و حتی در رسانه‌های خارجی بازتاب وسیعی یافت، به عمل می‌آورد.

۵- مقامات استانداری باید همانند دوره‌های پیشین، درخصوص برگزاری مراسم و ایراد سخنرانی درصدد رفع آنچه دادستان آن را دغدغه بروز واکنش به سخنرانی خوانده بود، برمی‌آمدند و در صورت عدم برگزاری جلسه شورای تأمین با تبادل‌نظر و برگزاری یک جلسه اقدام به رفع مشکل می‌کردند.

۶- بنابر اظهارات مقامات استان، از آنجا که در سال گذشته ۷۴۰ تجمع و سخنرانی در استان برگزار شده است، نمی‌توان ضرورت برگزاری جلسه شورای تأمین را برای این مراسم متصور شد. این در حالی است که شان و جایگاه نایب‌رئیس مجلس و همچنین حساسیت این مراسم دلیلی بر ضرورت تشکیل جلسه شورای تأمین بود.

۷- به منظور تأمین امنیت مراسم و شان و جایگاه سخنرانانی‌که از مقامات مشمول ماده ۷۱ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶ هستند، تدوین آیین‌نامه‌ای خاص ضرورت دارد.

ادامه از صفحه ۲

پیام تسلیت چهره‌های سیاسی برای درگذشت ابراهیم یزدی

کوکب، زهرا و نرگس موسوی‌خامنه در پیامی از طرف خود و والدین خود، درگذشت ابراهیم یزدی را تسلیت گفته و فقدان وی را ضایعه‌ای بزرگ برای کشور خواندند. محمود احمدی‌نژاد هم در پیام تسلیتی خطاب به خانواده محترم مرحوم دکتر ابراهیم یزدی نوشت: «با نهایت تأسف، درگذشت جناب آقای دکتر ابراهیم یزدی وزیر امور خارجه دولت موقت جمهوری اسلامی ایران را که در طول سالیان متمادی نیز محور وحدت و فعالیت‌های سیاسی و اسلامی دانشجویان ایرانی مقیم آمریکا بود، تسلیت عرض می‌کنم». محمدرضا زائری هم در پست اینستاگرامی خود نوشت: «در روزگاری که برای فاتحه اموات هم محاسبه جناحی و سیاسی می‌کنند من علی‌رغم اختلافات جدی فکری و موضعم با ایشان به روزهایی فکر می‌کنم که مرحوم دکتر یزدی و امثال او در دوران غربت اسلام و دین به یاری امام آمدند و با انقلاب همراهی کردند».

تسلیت احزاب

در پیام تسلیت حزب اعتماد ملی آمده است: «متأسفانه باخبر شدیم که یار سابقه‌ی امام و انقلاب، جناب آقای دکتر ابراهیم یزدی، پس از عمری مجاهدت در راه حق و بیش از نیم‌قرن صوری و شکوری دعوت حق را لبیک گفتند و به دیدار حق شتافتند. فقدان این چهره بزرگ ملی که تمام عمر خود را وقف مردم کرده بود، جبران‌پذیر نیست». در پیام مطول تسلیت حزب کارگزاران هم آمده است: «دکتر یزدی از نسل سیاستمداران آزادیخواه، میهن‌دوست و اسلام‌خواهی بود که در نهضت ملی ایران شکل گرفتند، در انقلاب اسلامی به یار نشستند و در نهضت اصلاحات پخته شدند ... ایشان هرگز از کار سیاسی قانونی ناامید نشدند. دکتر یزدی چه در مقام یک دیپلمات در مذاکره با دنیای خارج و چه در جایگاه یک سیاستمدار حرفه‌ای در مذاکره با حاکمیت هرگز ناامید نشد و با وجود بی‌مهری‌های بسیار همواره فعالیت انتخاباتی را یک فرضیه سیاسی می‌دانست...». در پیام حزب اتحاد ملت ایران اسلامی هم آمده است: «شادروان ... آن مرحوم در زمره سابقونی است که اینک یک‌به‌یک پشت به این دنیای دون کرده، لباس آموذش از تن به در و خلعت جاودانگی در بر کرده و به دیدار معبود می‌شتابند ... مرحوم دکتر یزدی نقش آفرین بخشی از تاریخ این ملت بود و نام و یادش به نیکی ماندگار خواهد بود...».

راز امیدواری

بعد شروع کرد به توضیح‌دادن که وقتی الوارهای قطور چوب را برش می‌دهند، کمی که اره در دل چوب جلوی می‌رود، دو طرف چوب برمی‌گردد و به هم می‌چسبد و جلوی ادامه حرکت اره را می‌گیرد. نجارها یک مثلث چوبی در شکاف ایجادشده می‌گذارند تا مانع برگشتن چوب شکاف‌خورده به حالت اولیه شود و بعد به بریدن ادامه شکاف می‌پردازند. بعد دوباره همان خنده شیرین همیشگی به صورتش برگشت و گفت: بعد از این همه سال، روزنه‌ای باز شده که می‌شود امید داشت به گشایش برسد، ما امروز باید مثل «گوه» اینجا قرار بگیریم و نگذاریم این روزنه بسته شود. فشار از همه طرف روی «گوه» است، اما باید این فشار را تحمل کند تا امکان بازشدن بقیه راه فراهم شود. شما هم در روزنامه‌ها باید همین کار را بکنید. این پیروزی، پایان راه نیست، اما بازشدن این روزنه یعنی می‌شود راه را باز کرد.بعد همین‌طور که در را باز می‌کرد تا بدرقه‌مان کند، دوباره خندید و گفت: بروید و «گوه» را بگذارید، قبل از اینکه روزنه دوباره بسته شود.وقتی برمی‌گشتیم، دیگر برایم عجیب نبود که چرا ابراهیم یزدی بعد از دیدن آن همه بالابویان و این‌همه بی‌مهری و سختی، هنوز می‌تواند امیدوار باشد. او دیوار را می‌دید، ولی روی هر روزنه‌ای به‌عنوان راهی برای عبور از دیوار حساب می‌کرد و این راز امیدواری همیشگی‌اش بود. او نه در روزنه‌ها غرق می‌شد تا اصل وجود دیوار را فراموش کند و نه آن‌قدر محو بزرگی دیوار می‌شد که از فرصت روزنه‌ها غافل شود و البته او قبل از اینکه دیدگان را به «گوه»بودن تشویق کند، خود اولین نفری بود که در نقطه پرفشار، باری به دوش می‌گرفت تا راه بسته نشود. حالا کسی که این‌گونه امید را زندگی می‌کرد، زندگی را رها کرده و بار سفر بسته و من به این فکر می‌کنم که چند نفر از نسل ما، این‌قدر صبر و حوصله داریم که مثل یزدی، روزنه‌به‌روزنه دنبال بازشدن راه برویم؟ کدام‌یک از ما می‌تواند امیدوارانه «گوه»ای باشد در دل هر روزنه‌ای که شاید راهی از آن گشوده شود.

ادامه از صفحه ۶

وقتی یزدی وزیر خارجه بود

دکتر یزدی در آغاز آبان ۱۳۵۸ برای شرکت در مراسم سالگرد استقلال الجزایر در معیت مهندس بازرگان به الجزیره رفته بود. در آنجا فرصتی برای دیدار و گفت‌وگوی آنان با ژینکئو برژنسکی، مشاور امنیت ملی کاخ سفید، دست داد. این دیدار بهانه‌ای شد برای گروهی از دانشجویان رادیکال و احتمالاً چپ که به آن دیدار معترض بودند و سفارت آمریکا را به اشغال خود درآوردند و دیپلمات‌ها و نگهبانان و کارکنان سفارت را به گروگان گرفتند. دکتر یزدی و بازرگان مدعی بودند که وزیر امور خارجه وظیفه‌اش دیدار و گفت‌وگو با مقامات خارجی است. دکتر یزدی تازه از سفر الجزیره بازگشته بود که سفیر سوئد از طرف آمریکا تقاضای دیدار فوری کرد. سوئد در شمار کشورهای بود که در اداره سوم سیاسی امور آن به من مربوط می‌شد؛ به‌همین‌دلیل به من دستور دادند که در جلسه دیدار سفیر سوئد با آقای دکتر یزدی حضور یابم. جلسه پرتلاهایی بود. به خاطر رخدادی که برای کارمندان وزارت امور خارجه باورکردنی نبود، سفیر سوئد با شکفتی و نگرانی به این رخداد بی‌سابقه اعتراض کرد و خواهان خروج هرچه سریع‌تر دانشجویان اشغالگر و آزادی گروگان‌ها شد. دکتر یزدی با اظهار تأسف گفت در شرایط انقلابی چنین اتفاقاتی رخ می‌دهد، ازجمله چند ماه پیش نیز مدت کوتاهی سفارت آمریکا به اشغال دانشجویان متعلق به جریان‌های چپ درآمد که به دخالت وزارت امور خارجه حل‌وفصل شد و اطمینان داد که دراین‌باره نیز به‌سرعت اقدام خواهد شد. سفیر سوئد با تأکید بر لزوم حفظ سلامت و آزادی سفارت و دیپلمات‌های آمریکایی، خداحافظی کرد و رفت. دکتر یزدی به استیصال و التهاب از من خواست که گزارش این دیدار را فوری بنویسم تا پیگیری کند. فردای آن روز بی‌پکی، دو روز بعد دولت موقت سقوط کرد و یزدی دیگر وزیر نبود و نتوانست به تعهدش وفا کند. یزدی را پس‌ازآن جز در دیداری کوتاه در سالیان بعد در باغی در سولقان ندیدم. به تازگی آقای گیتس، وزیر دفاع کنونی آمریکا که در آن جلسه کذایی یادداشت‌برداری و تهیه گزارش از دیدار را برای برژنسکی برعهده داشت، بعد از ۳۷ سال در مصاحبه‌ای گفت: «ما وارد جلسه شدیم و خلاصه سخن ما این بود که ما انقلاب شما را می‌پذیریم، دولت شما را به رسمیت می‌شناسیم. همه سلاح‌هایی را که قرارداد فروش آنها با شاه بسته شده بود به شما می‌فروشیم». به گفته وزیر دفاع آمریکا، مقامات ایرانی خواستار تحویل‌گرفتن محمدرضا شاه پهلوی شدند. به گفته گیتس «پاسخ آنها این بود که شاه را به ما بدهید» که طبیعتاً نمی‌توانست از سوی آمریکا با هر کشور دیگری قابل‌قبول باشد، گرچه عملاً شاه را از آنجا راندند. اکنون با این سخنان آقای گیتس ملاحظه می‌شود که میان درخواست دولت بازرگان و ادعاهای دانشجویانی که او را محکوم می‌کردند تفاوتی وجود نداشت!